

ALPHABETVM LATINVM

L'alfabet llatí, el nostre alfabet. Utilitzat actualment per més llengües i per més gent en el món. Deriva de l'alfabet grec.

Majúscules	Minúscules	Pronúncia en llatí clàssic	Nom de les lletres*
A	a	<i>a</i>	a
B	b	<i>b</i>	be
C	c	<i>k</i> (sempre el mateix so)	ce
D	d	<i>d</i>	de
E	e	<i>e</i>	e
F	f	<i>f</i>	efa
G	g	<i>g</i> (sempre el mateix so de 'gat')	ge
H	h	muda o <i>h</i> aspirada	hac
I	i	<i>i</i>	i
K	k	<i>k</i>	ka
L	l	<i>l</i>	ela
M	m	<i>m</i>	ema
N	n	<i>n</i>	ena
O	o	<i>o</i>	o
P	p	<i>p</i>	pe
Q	q	<i>k</i>	qu
R	r	<i>r</i>	erra
S	s	<i>s</i>	essa
T	t	<i>t</i>	te
V	u	<i>u</i>	u
X	x	<i>ks</i>	ics
Y	y	<i>ü</i> alemanya o <i>u</i> francesa	l grega
Z	z	<i>z</i>	zeta

ALPHABETVM LATINVM

Dígrafs

	Pronúncia
ch	<i>K pulcher</i>
ph	<i>p</i> (en l'actualitat se sol pronunciar <i>f</i>) <i>philosophia</i>
th	<i>T theatrum</i>

Diftongs

ae	<i>rosae</i>
au	<i>aurum</i>
oe	<i>poena</i>

Altres observacions

- ➡ **ll** es pronuncien com dues *eles puella*
- ➡ **u** després de **g** i **q** es pronuncia sempre *aqua, sanguis*

FONÈTICA: L'ACCENT

En llatí clàssic no hi ha accent gràfic però sí prosòdic (fonètic) atès que unes síl·labes es pronuncien amb més èmfasi que d'altres. En llatí l'accentuació no és lliure sinó condicionada bàsicament per la quantitat de la penúltima síl·laba. Excepte en els monosíl·labs i raríssims mots aguts, en llatí l'accent només s'escau en la penúltima o antepenúltima síl·laba:

- Els mots **bisil·làbics** són plans.
Ex: *rosae* /**rósae**/.
- En els mots de tres o més síl·labes la **regla bàsica** és que si la penúltima síl·laba és llarga porta l'accent -de manera que la paraula és plana- i si és breu l'accent recau a la síl·laba anterior -per tant la paraula és esdrúixola.
Ex: *disciplīna* /discipl**í**na/, *Tarrāco* /Tarr**á**co/.

Quantitat vocàlica

En llatí totes les vocals tenen dues realitzacions: breu o llarga. Malgra generalment no s'indica, si es vol anotar la quantitat vocàlica es pot fer uns diacritics:

breus	llargues
ă	ā

ALPHABETVM LATINVM

ě	ē
ĩ	ī
ǒ	ō
ŭ	ū

D'altra banda són sempre llargs els **diftongs**: **ae, au, oe** (eu és diftong en alguns monosíl·labs i en mots d'origen grec).

Quantitat sil·làbica

A més en la fonètica llatina és important la distinció entre síl·labes breus i llargues.

- Les **síl·labes llargues** són:

les que contenen una vocal llarga o un diftong: s'anomenen naturalesa.

Ex: diḗs, caelum.

- aquelles que tenen una vocal breu seguida de dues consonants, que no siguin oclusiva (b, d, g, p, t, c) més líquida (r, l): s'anomenen llargues per posició.

Ex: terra, constantes.

- Les **síl·labes breus** són: aquelles que tenen una vocal breu no seguida de dues consonant (que no siguin oclusiva més líquida).

Ex: machī́na, multī́plex

Convé tenir en compte que una vocal seguida d'una altra vocal és sempre breu.

Ex: Italī́a.

ATENCIÓ:

- La **i** i la **u** tenen valor consonàntic quan es troben entre dues vocals o en posició inicial davant vocal: Troia /**tró**-ia/, uale /**uá**-le/.
- Quan s'afegeix una paraula **enclítica** (àtona) rere un altre mot l'accent es desplaça a la penúltima síl·laba del conjunt: popŭlus /**póp**ulus/ + que /kwe/ --> popŭlusque /popul**ú**skwe/.